

Prioritér såning af vintersæd efter arter og forhold på bedriften

Rettidig såning af vintersædsarterne er en forudsætning for højt udbytte. Prioritér efter arternes egenskaber og forholdene på bedriften.

I en relativt kort sæson med begrænset maskinkapacitet til såning af vintersæd, er det vigtigt at prioritere såning af vintersædsarterne korrekt. Det gælder specielt i år med pres på kapaciteten, eksempelvis som følge af ugunstige vejrforhold.

Bedriftsspecifikke hensyn er med til at afgøre den optimale prioritering, herunder særligt på arealer, hvor det på grund af jordtype eller beliggenhed – tidligere end på andre arealer bliver svært at tilberede et god såbed eller at nå en rettidig såning. Der kan også være et højt ukrudtstryk i nogle marker, hvilket trækker i retning af senere såning.

Der er altså en række praktiske hensyn, der kan gøre det sværere at prioritere mellem opgaverne i forbindelse med såning. Mest oplagt er det, at vejret ikke tillader såning, når kalenderen fortæller, at det er optimalt. Eller at vejret ødelægger den plan for såningen, der allerede er lagt. Følsomheden overfor vejret er langt hen af vejen bestemt af den maskinkapacitet og den jord, der er til rådighed.

Generelt gælder det for vintersæden, at sår man for tidligt, vil det medføre større behov for ukrudtsbekæmpelse, større sygdomsrisiko og muligvis større risiko for udvintring. Tidlig såning giver i nogle år et merudbytte. Ved sen såning må forventes et udbyttestab, ligesom der også er øget risiko for udvintring i sent såede marker.

Jo senere såning, des højere udsædsmængde bør der udsås, hvilket igen betyder at den sene såning bliver lidt dyrere i stykomkostninger til udsæd end den tidlige. Ved at øge mængden fra tilstræbt 200 - 400 planter pr. m² i vinterhvede øges omkostningerne ved aktuelle priser med ca. 300 - 400 kr. pr. ha.

Specifikt har de enkelte vintersædsarter nogle karaktertræk, som giver mulighed for forskudte såtidspunkter:

Hvede

Kan reelt sås i hele perioden fra 1. september til 15. oktober, hvilket giver en høj grad af fleksibilitet. For vinterhvede gælder det, at det normalt er optimalt at så mellem ca. 1. og 25. september. Det helt optimale tidspunkt er afhængigt af den geografiske placering, sydlige varme lokaliteter egner sig bedre til sen etablering end nordlige, kolde lokaliteter.

Jo tidligere hveden sås, des større er risikoen for goldfodssyge. Derfor bør såning af vinterhvede starte med 1.-års markerne. Ved tidlig såning af 2.- eller flere-års vinterhvede kan der anvendes udsæd bejdset med Latitude.

Landsforsøgene med såtid i vinterhvede viser i de fleste år en tendens til et lidt højere nettoudbytte ved tidlig såning af vinterhvede, men også at det kan gå galt. Det skete senest i vinteren 2009/2010, hvor det primært var de tidligt såede vinterhvedemarker der udvintrede, som følge af kraftige angreb af sneskimmel.

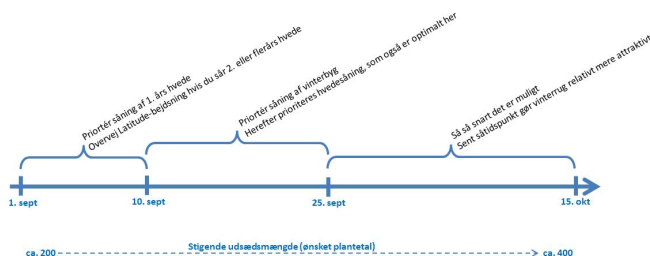
Vinterbyg

Er optimalt at så i perioden mellem den 10. og 25. september. Vinterbyggen er endog klart mere følsom end vinterhveden i sin respons på såtid og bør derfor opprioriteres i denne periode. Det bør endvidere påvirke prioriteringen, at vinterbyg på mange bedrifter giver netop det forspring i høstperioden, der muliggør efterfølgende etablering af vinterraps. Med andre ord – såning af vinterbyg i efteråret 2012 kan være en forudsætning for høst af vinterraps i 2014.

Vinterrug og til dels også vintertriticale

Er de mindst følsomme vintersædsarter i relation til såtid. Ved sen såning af vintersæd kan 2. års eller flerårs vinterhvede til foder erstattes af vintertriticale eller –rug på egnede jorde.

I figur 1 gives et eksempel på en overordnet prioritering af såning i perioden fra 1. september til 15. oktober.

oktober.

Figur 1. Overordnede prioriteringer og hensyn i forbindelse med såning af korn i perioden fra 1. september til 15. oktober. (Klik på figuren for bedre opløsning.)

I tabel 1 gives mere specifikt forslag til rækkefølge og udsædsmængder ved såning af vintersæden.

Tabel 1: Prioriteringsrækkefølge og ønsket plantetal pr. m², ved forskellige såtidspunkter.

	Rækkefølge	1. september	20. september	10. oktober
1. års vinterhvede	1	200	300-350	450
Vinterbyg#	2	250*	300-350	-
Vinterhvede efter korn	3	-	300-350	450
Triticale	4	200	250-300	350
Rug	5	175-200	250-300	300

*fra 10. september, # på lerjord eller ikke-optimalt såbed øges plantetallet med 50 planter pr. m².